

כל השונה הלכות

- **שליח ציבור שטעה בקריאת התורה**, אפילו טעות שאין הענין משתנה, כגון שקרא אברם במקום אברהם, או מצריים במקום מצרים, מחזירין אותו. אבל טעה בטעמי המקרא, אין מחזירין אותו. ומ"מ על השליח ציבור הקורא בתורה להכין היטב את הקריאה עם טעמים, ולקרוא בדיקדוק לפי כללי הדיקדוק.
- **ישוב שיש שם מנין**, ואין שם מי שידוע לקרוא בתורה כהלכתה, בדיקדוק ובטעמים, אפילו כך יקראו בתורה בברכותיה, ויעמוד אחד ליד השליח ציבור, וילחש לו מותר החומש את הנקודות והטעמים.
- **אין קוראים בספר תורה בפחות מעשרה אנשים גדולים**, ואין קטן פחות מגיל בר מצוה מצטרף לעשרה להוצאת וקריאת התורה, אפילו בשעת הדחק. ובשעת הדחק מותר לצרף למנין מחללי שבת בפרהסיא, כדי להוציא ס"ת ולקרוא בו ברכות, ובפרט בראש השנה ויום כיפור שכולם מהרהרים בתשובה.
- **אם התחילו לקרוא בס"ת בעשרה**, ובאמצע הקריאה יצאו מקצת האנשים, מותר לעולה לסיים את הקריאה, ולברך ברכה אחרונה על קריאתו. אבל העולים אחריו יעלו בלי ברכה תחילה וסוף דספק ברכות להקל, וכן המפטיד יקרא את ההפטר בלי ברכות תחילה וסוף.
- **שהיה בני אדם שלא שמעו את קריאת התורה**, בשני וחמישי או בשבת, מותר להם לצרף ארבעה נוספים שכבר שמעו את הקריאה ולקרוא בס"ת בברכות תחילה וסוף.
- **אין לנשים להוציא ס"ת לעצמן ולקרוא בו בברכות**, אפילו אם הם עשר נשים, ובפרט בזמננו שיש הרבה בעיות עם הרפורמים.
- **אפשר לעלות לספרי תורה שבזמננו ולברך עליהם ברכות התורה בלב שקט**, ולא יהא לבו נוקפו שמא ס"ת זה פסול, כפי שהדבר מצוי בבדיקה של הס"ת בעת הגהותן וא"כ נמצאו כל ברכותיו לבטלה, שאנו סומכים בזה על חזקת כשרות של הס"ת, ומ"מ אם נתברר שספרי התורה בבית הכנסת פסולים, אין לברך על ספרי תורה אלה, עד שיתקנו אותם.

עיוני

הלכה ומשפט

מפי הרב תמיר ישי אסולין שליט"א לתגובות: 4173027@gmail.com

שילום למשכיר כמה צ'קים בתשלומים, והמשכיר המתין ובא לפרוע כולם בפעם אחת

שאלה

ראובן שכר דירה משמעון לשנה עבור תשלום של 2000 ש"ח בחודש, וסגרו ביניהם שראובן יתן 12 צ'קים 2000 ש"ח עבור כל חודש למשך אותה שנה, שמעון היה טרוד בעסקיו ובמשך חצי שנה לא פרע שום צ'ק, לאחר חצי שנה התקשר לראובן להודיע לו שהוא מתכוון לפרוע שש צ'קים בפעם אחת, וראובן טוען שאינו מוכן שידר לו כזה סכום בפעם אחת, ואינו מוכן לשלם לו אלא 2000 ש"ח לחודש ולא סיכמו ביניהם לפרוע מנעט מנעט. יכול הלה לומר שאינו רוצה לשלם הכל ואף שלטאריה יש כאן טענה על הלה כיון שסיכמו ביניהם שיפרע לו כל חודש וחדש, אם זה באמת חשוב ללה היה צריך ללכת ולפרוע למולה ולא להמתין. אעפ"כ חזינו דכל שהמולה לא הלך לתבוע את חובו, אינו יכול לבקש מהמולה הכל בפעם אחת.

תשובה

כתחילה צריך המשכיר לפרוע את הצ'קים בזמנם דכן הוא דרך בני אדם ואין זה נוח שבאים לפרוע כמה צ'קים בפעם אחת. אומנם כאן שקרה שלא פרעם בזמנם, רשאי לפרוע את כולם בפעם אחת ואין השוכר רשאי לעכב בעדו. ובפרט כאן שאם באמת זה היה מפריע לו היה צריך להודיע למשכיר תוך הזמן ולא להמתין עד אחר חצי שנה.

בתורה יודה דטענת השוכר טענה טובה היא ובידו לעכב שלא לגבותם בפעם אחת. אומנם נראה דגם כאן ס"ל למקצוע בתורה דהשוכר איהו דאפסיד אנפשיה, משום דעיקר הסברא בזה דכל שהחייב רואה שלא גובים ממנו חובו והוא שותק, צריך לאסוקי אדעתיה שבסוף יגבו את כל החוב בפעם אחת, ועליו מוטל לדבר ולומר לתבוע להודיע לגבות חובו, וא"כ אף כאן יתכן דהמשכיר לא לחוץ בכסף ולכן ממתין עם פרעון הצ'קים, וכיון דהשוכר רואה שלא נפרע החוב עליו מוטל לדבר ולומר למשכיר שיפרע את הצ'קים בזמנם, ומדלא זדוהו איהו דאפסיד אנפשיה.

בפרט ש"ל דצ'קים עדיפי טפי ואפשר דבזה כו"ע מודו דהמשכיר רשאי לגבות כולם בפעם אחת, דעד כאן לא פליגי אלא בשטרי חוב, דהמולה צריך ללכת ולתבוע חובו מן המולה, וכיון שצריך ללכת ולבקש את חובו, בזה יש אומרים דכל שלא ביקש הפסיד את עצמו, אבל כאן שאינו צריך לבקש רשות מיד החייב, אלא ידיו צ'קים ורשאי להפקידם בבנק בכל זמן שרוצה, בזה "ל דכו"ע מודו דעל השוכר להודיע את המשכיר שיפרע אותם בזמנם ומדלא הודיעו הוא הפסיד את עצמו, ולא המשכיר שבכלל אינו קשור לשוכר ובידו לפרוע מתי שרוצה.

על כן להלכה נראה דהיא לכתחילה צריך המשכיר לפרוע את כל הצ'קים בזמנם שכן דרך העולם שמחלקים תשלומים שנוח להם לפרוע כל חודש תשלום אחד ולא שיצטבר להם בפעם אחת, אומנם אם קרה שלא פרע בזמנם והצטברו כמה צ'קים רשאי לפרועם בפעם אחת ואין השוכר רשאי לעכב בעדו.

ואין השוכר יכול לומר קים לי כסברת הכנה"ג דעמיה שרשאי הלה לעכב, חדא דאפשר דכאן לגבי צ'קים כ"ע מודו וכמו שנתבאר, ועוד, דאין זה ברור שהשוכר חשוב מוחזק, ואודבא המשכיר מוחזק בצ'ק ויכול לומר קים לי כסברת המקצוע בתורה ולהפקיד את הצ'קים ללא רשות השוכר. ובפרט שכן הוא מדינת דמלכותא דרשאי לתבוע בצ'קים אלו, ואין השוכר רשאי לטעון שאינו חפץ שיפרעו בפעם אחת, דכל שלא עבר זמן תוקף הצ'ק ומדינת דמלכותא הוא בתוקפו, רשאי לגבותו.

בכנסת הגדולה (סימן עג הגהות הטור אות 1) כתב, הקובע זמן לחבירו בזמנים מחולפים ובכך כל סחורה, אינו יכול לטוף הזמנים לומר תפרע לי הכל, ואם עברו הזמנים ולא תבעו המולה הולאתו, אינו יכול לכופו ללוה לפרוע הולאתו בבת אחת אלא לזמנים מחולפים שיראו בעיני הב"ד, וה"ש יונה (ש"ת) שי' למורא סימן (ל), ע"ל. והביא הקצנה"ח בסיון עג ס"ק ג' להלכה, מבוואר כאן דאדם שהלוה לחבירו על דעת שיפרע בתשלומים כל חודש תשלום אחד, והמולה לא בא לתבוע את ההלוואה מיד חודש בחודשו, ולאחר תקופה בא לתבוע את כל החוב בפעם אחת, אינו רשאי לטוף את הלה לשלם הכל בפעם אחת, משום דמתחילה סיכמו ביניהם לפרוע מנעט מנעט, יכול הלה לומר שאינו רוצה לשלם הכל ואף שלטאריה יש כאן טענה על הלה כיון שסיכמו ביניהם שיפרע לו כל חודש וחדש, אם זה באמת חשוב ללה היה צריך ללכת ולפרוע למולה ולא להמתין. אעפ"כ חזינו דכל שהמולה לא הלך לתבוע את חובו, אינו יכול לבקש מהמולה הכל בפעם אחת.

ומכאן נראה למודי גם לידון זה על תשלום שכירות שנקבע בין השוכר למשכיר לשלם עבור כל חודש ומוכאן נראה למודי לא פרע את הצ'קים בזמנם, רשאי השוכר לומר שאינו מוכן לשלם לו הכל בפעם אחת אלא לפי מה שסוכים ביניהם, ואין זה מוטל על השוכר ללכת ולהודיע למשכיר לפרוע את הצ'קים, וכמו שרואים כאן בדברי הכנה"ג לגבי המולה, ויש ללמוד דבר זה מ"כ"ש, דאם לגבי המולה שוק סוכים ביניהם לשלם בזמנים חלופים ואין ביד המולה שום שטר שיכול לגבות בו מעצמו הדין כן ואומרים דעל המולה מוטל לתבוע את הלה, כ"ש כאן בשוכר ומשכיר שיש ביד המשכיר צ'קים ללכת ולפרוע בהם, דהא יש כאן פשיעה משום המשכיר שלא פרעם בזמנם, וביד השוכר לטעון שאינו חפץ לפרוע בחודש אחד יותר מאלפים ש"ח כפי שסוכים ביניהם.

אולם בספר מקצוע בתורה (סימן עג ס"ק כב) כתב לתמוה על דברי הכנה"ג, דאף שהמולה הרחיב לו את הזמן לפרוע לזמנים שונים, על הלה היה לפרוע באותם זמנים ומה שלא פרע איהו דאפסיד אנפשיה והיה לו לאסוקי אדעתיה שחובו מצטבר ולבסוף הכל יגיע לפרעון ביום אחד. וכתב להוכיח כן מדברי הש"ך בסיון עג סעיף ד' ס"ק ו' שכתב דמי שיש לו על חבירו שני טענות של חמשים חמשים יכול לכוף לפרוע הכל בפעם אחת, ואם איתא חכמה"ג הרי יכול המולה לטעון ולכך נכתבו השטרות כל אחד בפני עצמו כדי שיהיה מרווח בין פרעון לפרעון, אלא ש"מ דאפשר אז, [אומנם אין זה דומה, דאם היה שני טענות בפני עצמם אינו סיבה שיכול הלה לטעון כן, אלא א"כ נכתבו לזמנים מחולקים, וגם במקצוע בתורה עצמו כתב דאין זה דומה, רק סיים דכן נראה מסבא, ע"ש].

ולאורה לפי דבריו נראה דה"ל כאן יכול המשכיר לגבות כולם בבת אחת, ואמרין דהשוכר איהו דאפסיד אנפשיה מה שלא זדוהו את המשכיר לפרוע את הצ'קים בזמנם.

אולם יש מקום לדחות דעו, כאן לא קאמר אלא בשטרות חוב, דמה שהשטר נמצא אצל המולה אינו נתון לא אפשרות גבירה עד שמוגיע ללוה לתבוע חובו, ובה שפיר אמרין דהלוה שלא נתן אל ליבו ללכת ולתקפידים בבנק בלי חובו איהו דאפסיד אנפשיה, אבל לגבי משכיר שיש בידו צ'קים כדי לפרוע, ובידו ללכת ולתקפידים בבנק בלי חובו איהו דאפסיד אנפשיה, צעמו שהתעבש ולא גבה אותם בזמנם, וא"כ אפשר דגם זה המקצוע לשלול את הלה, א"כ הוא הפסיד עצמו שהתעבש ולא גבה אותם בזמנם, וא"כ אפשר דגם זה המקצוע